



ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗ ΣΣΑΣ: Η «ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ» ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΑΝΑΓΚΗ.



Μ ΙΙΙ (Ι) Καλαϊτζόγλου Δ., Μ ΙΙΙ (Ι) Μουστακάκη Β., Επίατρος- Ψυχίατρος Νταφούλης Π.

Εισαγωγή-Σκοπός

Η μετάβαση από τη μαθητική στη φοιτητική και από την πολιτική στη στρατιωτική ζωή, φέρνει τον κάθε μαθητή της ΣΣΑΣ αντιμέτωπο με καινούρια δεδομένα και νέες προκλήσεις. Ωστόσο, τα όνειρα που κάνει κάποιος αναμένοντας τη φοίτηση στη Σχολή τις περισσότερες φορές διαφέρουν από αυτό που συναντά στη πραγματικότητα, με άμεσο αντίκτυπο στην ψυχολογία του. Παλαιότερα η ύπαρξη προκαταρκτικών ψυχοτεχνικών εξετάσεων θεωρείτο πως εξασφάλιζε την ψυχική υγεία των μαθητών. Σκοπός της εργασίας αυτής ήταν η διερεύνηση στην παρούσα φάση της ανάγκης ύπαρξης εντός Σχολής μιας υπηρεσίας συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης η οποία θα μεριμνά για τη βελτίωση της ψυχολογίας των μαθητών και μαθητριών της Σχολής.

Έρευνα, ερωτηματολόγιο και δείγμα: Για την πραγματοποίηση της εργασίας διανεμήθηκε ερωτηματολόγιο σε πρωτοετείς και τεταρτοετείς μαθητές της ΣΣΑΣ. Η επιλογή αυτών των δυο τάξεων έγινε με το σκεπτικό ότι αποτελούν τα δυο άκρα στην πυραμίδα ιεραρχίας των μαθητών που διαβιούν εντός Σχολής (πεμπτοετείς και εκτοετείς μαθητές δεν παραμένουν εντός Σχολής στην παρούσα φάση). Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν στο σύνολο των μαθητών της τάξης. Απάντησαν ανώνυμα, **110 πρωτοετείς** και **90 τεταρτοετείς** μαθητές ανεξαρτήτως ειδικότητας. Ακολουθούν τα 7 ερωτήματα που υποβλήθηκαν και οι απαντήσεις που καταγράφηκαν, με τον ανάλογο σχολιασμό.

1) Ποιος ήταν ο λόγος που επιλέξατε τη ΣΣΑΣ;

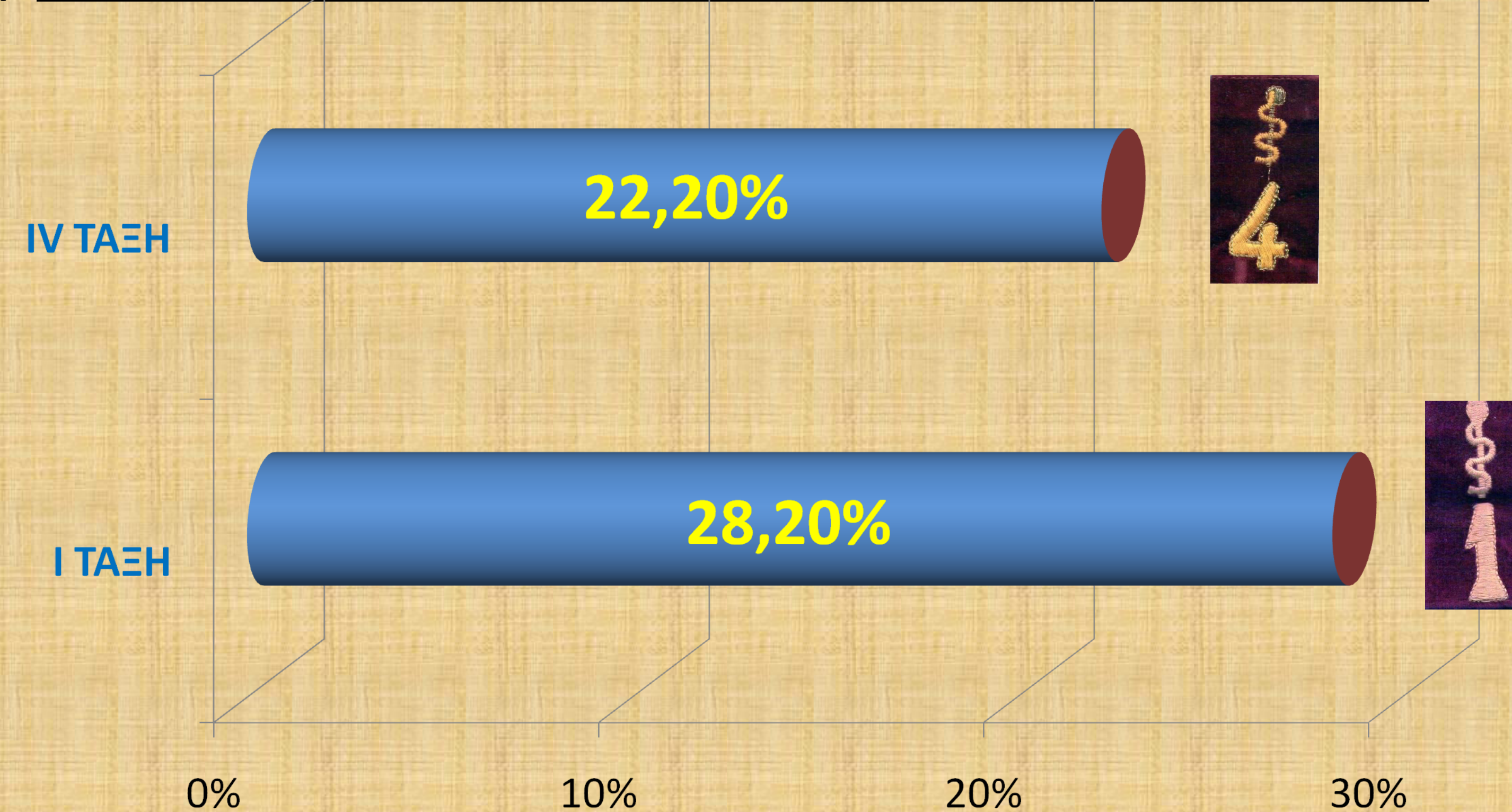


Σχόλιο: Σημειώνεται ότι και στις δυο τάξεις η εξασφαλισμένη επαγγελματική αποκατάσταση είναι ο κύριος λόγος εισόδου στη σχολή. Σημειώνεται ότι στην απάντηση «Άλλοι λόγοι» περιλαμβάνονται απαντήσεις όπως: ταχεία λήψη ειδικότητας, αγάπη για το στρατιωτικό ιδεώδες, λόγοι εθνικής υπερηφάνειας και «όνειρο ζωής». Οι τεταρτοετείς έχουν πολύ μικρότερο ποσοστό από τους πρωτοετείς στην απάντηση «Μια ζωή με σταθερή δομή, τάξη, πειθαρχία και οργάνωση» (πιθανώς η διαβίωση στη Σχολή τους έχει πείσει πως δεν θα ζήσουν αυτό που περιγράφεται σε αυτήν την απάντηση).

2) Ανταποκρίθηκε η κατάσταση στη Σχολή στις προσδοκίες σας;

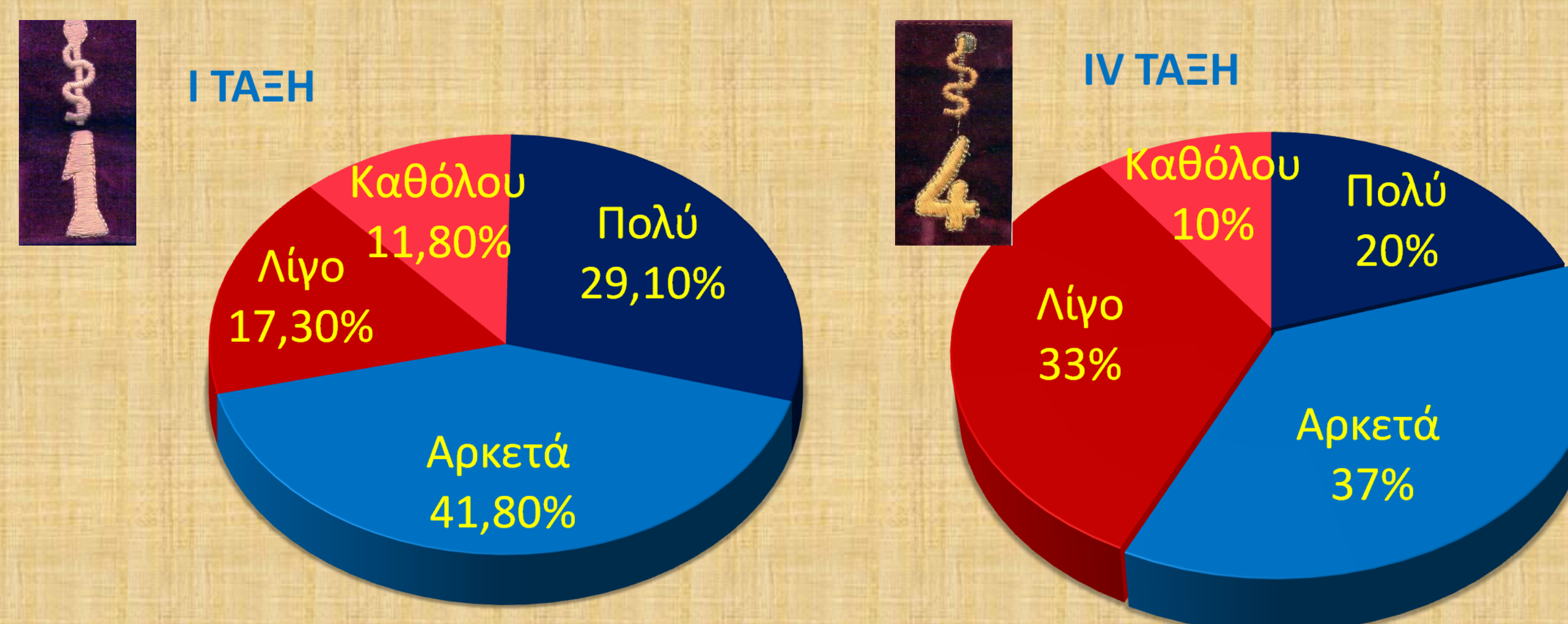
Σχόλιο: Παρατηρείται ότι οι τεταρτοετείς έχουν μεγαλύτερο ποσοστό από τους πρωτοετείς (**60%** έναντι **48,4%**) στο αν επηρεάστηκε η ψυχολογία τους από τη μη επαλήθευση των προσδοκιών τους από την κατάσταση στη Σχολή. Πιθανώς ο μεγαλύτερος χρόνος παραμονής στη ΣΣΑΣ αυξάνει τις πιθανότητες για τους μαθητές να επηρεαστούν στην ψυχολογία τους.

6) Έχετε την ανάγκη συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης;



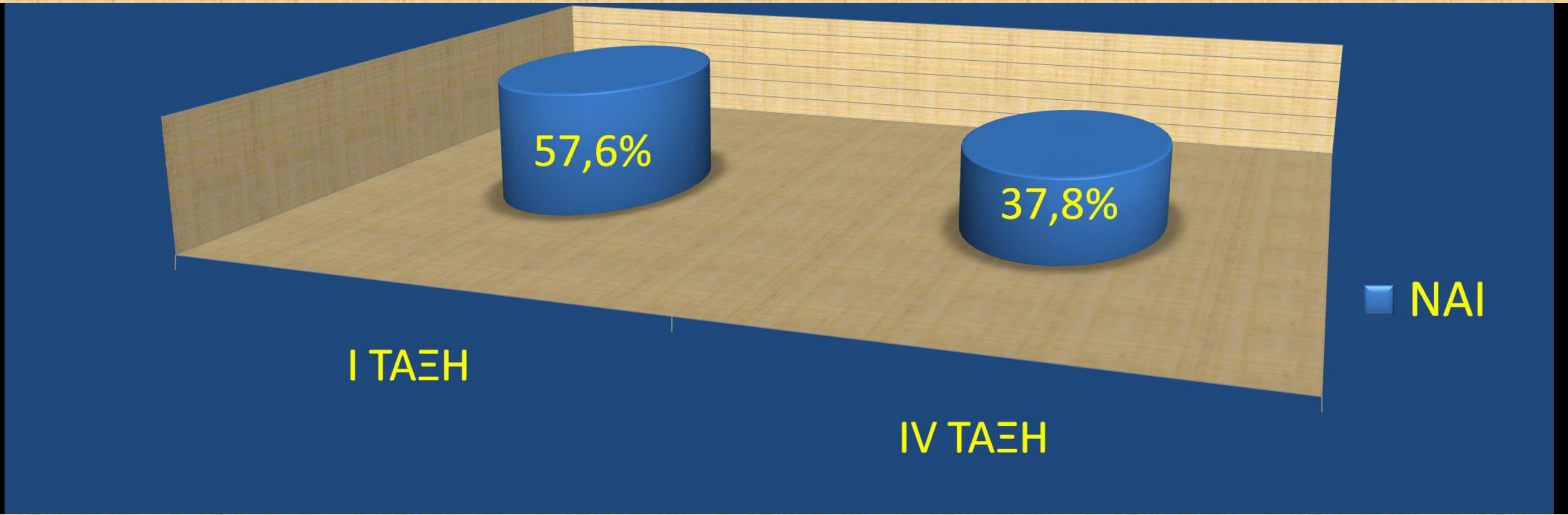
Σχόλιο: Υπογραμμίζεται ότι, ενώ περίπου οι μισοί μαθητές παραδέχονται πως έχει επηρεαστεί σε κάποια χρονική περίοδο μετά την είσοδο στη Σχολή η ψυχολογία τους, το ποσοστό που πιστεύει πως αυτή η αλλαγή χρήζει ψυχολογικής και συμβουλευτικής υποστήριξης από κάποιο ειδικό, παραμένει σημαντικό. Πιθανόν το μικρότερο ποσοστό στους 4ετείς σχετίζεται με τους μηχανισμούς προσαρμογής που έχουν ήδη χρησιμοποιήσει.

7) Θα είχε νόημα να υπάρχει η υπηρεσία συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης των μαθητών εντός της Σχολής;



Σχόλιο: Παρόλο που οι μαθητές που πιστεύουν ότι οι ίδιοι χρήζουν συμβουλευτικής υποστήριξης, κυμαίνονται από 22 έως 28%, είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι το **70,90%** (**Πολύ** και **Αρκετά** μαζί) της Ιης τάξης και το **57%** αντίστοιχα της ΙVης βλέπουν θετικά τη λειτουργία μιας τέτοιας εξειδικευμένης υπηρεσίας και θεωρούν ότι θα λειτουργήσει ευεργετικά για τους μαθητές της Σχολής.

-Παραπομπές στην Ψυχιατρική Κλινική του 424 ΓΣΝΕ.



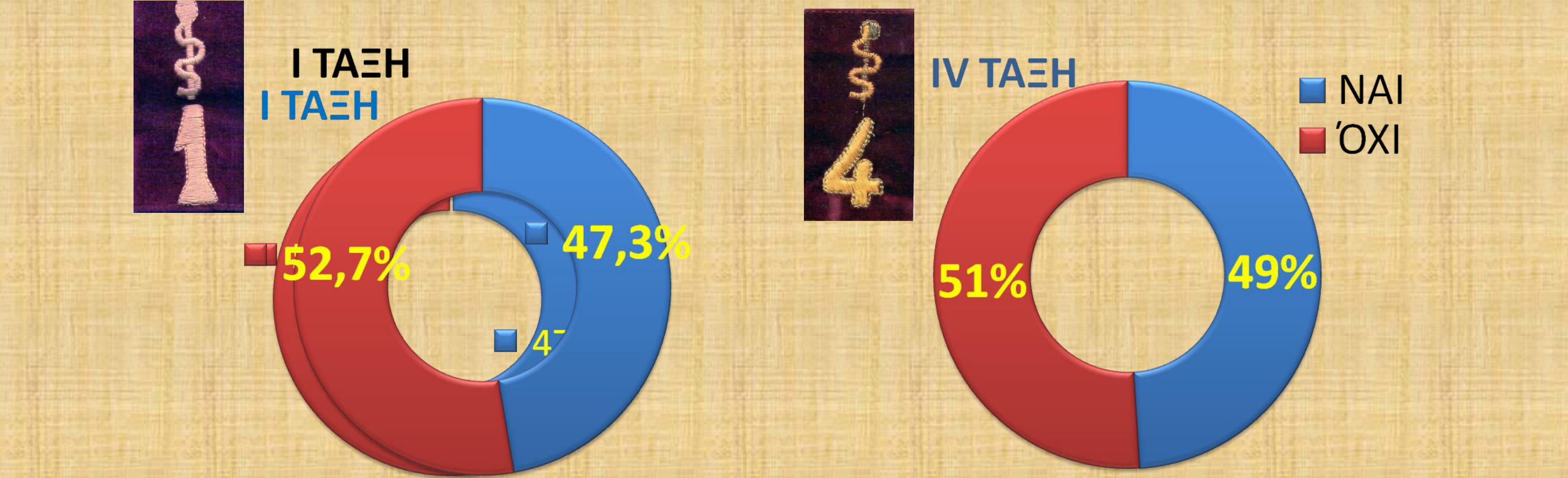
Σχόλιο: Παρατηρείται μια αναμενόμενη διαφορά στα ποσοστά μεταξύ Ιης και ΙVης τάξης. Δηλαδή οι ικανοποιημένοι πρωτοετείς είναι 20% περισσότεροι από τους αντίστοιχους τεταρτοετείς με βάση τις προσδοκίες για τη Σχολή.

3) Αν δεν ανταποκρίθηκαν οι προσδοκίες σας στη Σχολή, σε ποιον τομέα θα επιθυμούσατε αλλαγές;



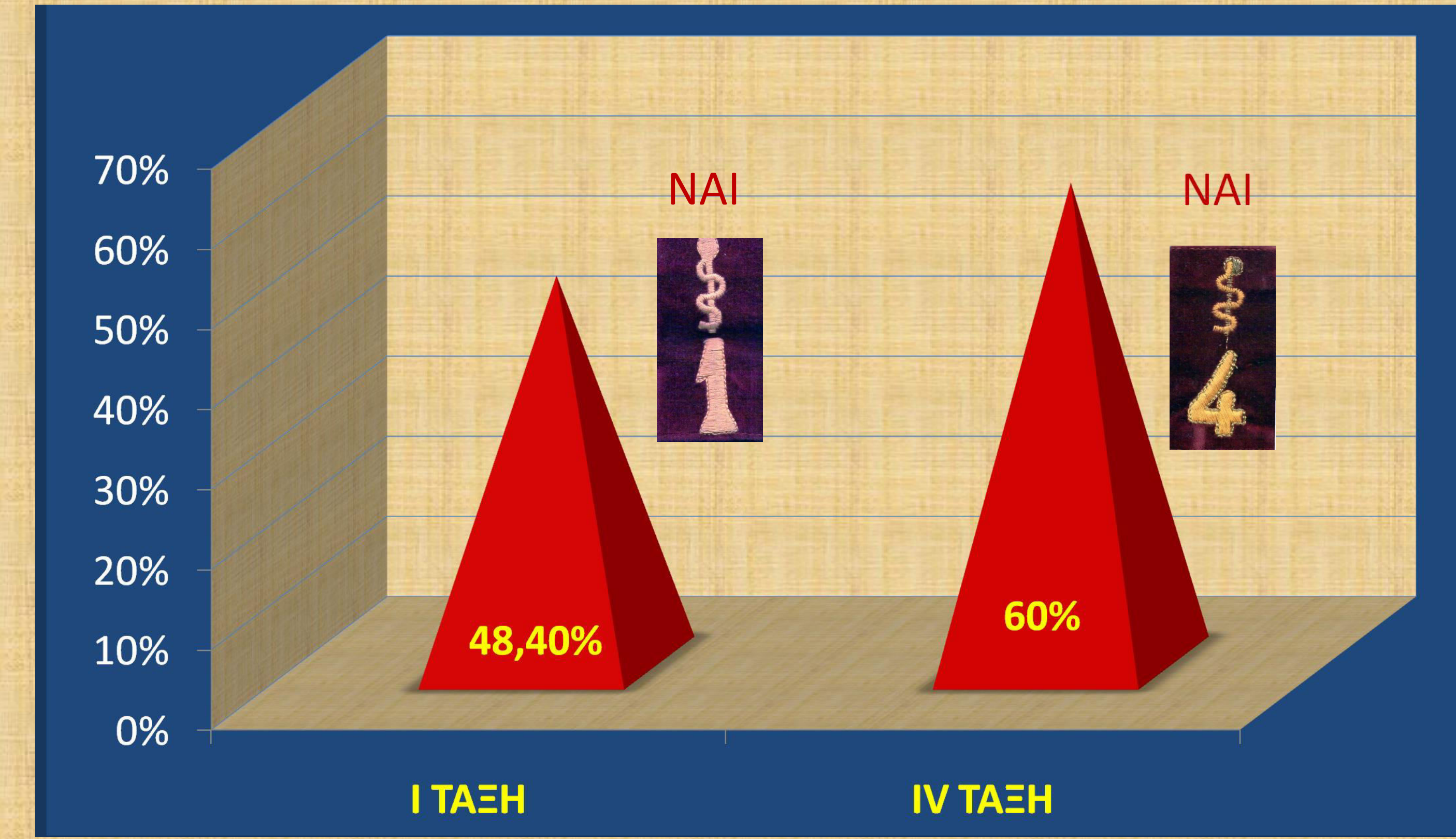
Σχόλιο: Οι μαθητές συμφωνούν πως το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στην **καθημερινή διαβίωση στη Σχολή**, ενώ είναι αναμενόμενο το υψηλότερο ποσοστό απογοήτευσης των πρωτοετών από την ακαδημαϊκή εκπαίδευση στο Α.Π.Θ..

4) Σκεφτήκατε να παραιτηθείτε από τη ΣΣΑΣ και να ακολουθήσετε τα αντίστοιχα πολιτικά τμήματα;



Σχόλιο: Είναι ένα ερώτημα που κατά καιρούς απασχολεί μαθητές της Σχολής, όταν απογοητεύονται από τις προσδοκίες που είχαν. Είναι αξιοσημείωτο ότι και στις δυο τάξεις ο αριθμός μαθητών που σκέφτηκε να αποχωρήσει από τη Σχολή είναι σχεδόν ο ίδιος. Βέβαια η σκέψη από την πράξη απέχουν σημαντικά και για αυτό οι παραιτήσεις είναι ελάχιστες.

5) Σε περίπτωση που οι προσδοκίες σας μεταβλήθηκαν μετά την είσοδο στη Σχολή, επηρεάστηκε σημαντικά η ψυχολογία σας;



Πραγματοποιήθηκε έρευνα στα αρχεία του ιατρείου της Σχολής για να βρεθούν περιστατικά τα οποία παραπέμφθηκαν ή νοσηλεύτηκαν στη ψυχιατρική κλινική του 424 Γ.Σ.Ν.Ε κατά τα έτη 2009 και 2010. Πράγματι εντοπίστηκαν συνολικά **10** περιπτώσεις μαθητών. Στους 6 από αυτούς διαγνώστηκαν ήπιες αγχώδεις - δυσθυμικές εκδηλώσεις, ενώ υπήρχαν και σοβαρότερες διαγνώσεις, όπως διαταραχή ταυτότητας φύλου και διαταραχές προσωπικότητας με σχιζοειδή και ναρκισσιστικά στοιχεία. Το σύνολο των περιστατικών αγγίζει το **0,9%** της δύναμης της Σχολής (πάνω από 1.100 άτομα κάθε χρόνο). Είναι ελάχιστο ποσοστό επομένως μαθητών που συναντούν ένα ειδικό ψυχικής υγείας, εάν αναλογιστεί κανείς πως μόνο από τα 200 ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν στην έρευνα εντοπίστηκαν 50 μαθητές που πιστεύουν στην παρούσα φάση πως χρήζουν Συμβουλευτικής εντός της Σχολής.

-Προγράμματα συμβουλευτικής ή υποστήριξης σε άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα (ΑΕΙ) και στις υπόλοιπες στρατιωτικές σχολές (ΑΣΕΙ).

Συμφώνα με το Νόμο - Πλαίσιο για τα πανεπιστήμια της Ελλάδας (Κεφαλαίο Δ/ Άρθρο 12), σε κάθε τμήμα προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών με σκοπό την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς αυτούς. Πράγματι πολλά από τα ΑΕΙ (π.χ. Ε.Κ.Π.Α., Α.Π.Θ., ΠΑ.ΜΑΚ., Θεσσαλίας, Αιγαίου, Κρήτης, Πειραιώς) διαθέτουν συμβουλευτικά κέντρα παροχής υποστήριξης στους φοιτητές με κατά τόπους διαφορές βέβαια στην οργάνωση και στη λειτουργία. Στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στο οποίο φοιτούν οι μαθητές της ΣΣΑΣ, λειτουργεί το Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης (**ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ.**) στο κτίριο της Φοιτητικής Λέσχης. Παρέχει δωρεάν υπηρεσίες συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης στους φοιτητές του Α.Π.Θ.. Οι μαθητές της Σχολής και δεν γνωρίζουν την ύπαρξη της εν λόγω υπηρεσίας και δεν μπορούν να έχουν σταθερή προσέλευση σε συναντήσεις εκτός Σχολής, θεωρείται απίθανο να χρησιμοποιήσουν τη συγκεκριμένη Υπηρεσία, πέραν του ότι δεν προβλέπεται τέτοια διαδικασία.

Στις άλλες παραγωγικές σχολές αξιωματικών (οι οποίες με την πρόσφατη νομοθεσία είναι ΑΣΕΙ, δηλαδή Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα), ισχύουν τα εξής:

- ❖ **Σ.Σ.Ε.** Λειτουργεί εντός Σχολής Ευελπίδων Γραφείο Ψυχοκοινωνικής Μέριμνας με Αξιωματικό ψυχίατρο διατιθέμενο από το 414 ΣΝΕΝ και ψυχολόγο μέλος ΔΕΠ της Σχολής.
- ❖ **Σ.Ν.Δ.** Όσοι Ναυτικοί Δόκιμοι κρίνεται, παραπέμπονται στο ΝΝΑ σε ψυχίατρο ή ψυχολόγο.
- ❖ **Σ.Ι.** Υπηρετεί Αξιωματικός ψυχολόγος στη Σχολή και παραπέμπεται όποιος Ίκαρος κριθεί πως πρέπει, στο 251 Γ.Ν.Α.
- ❖ **Σ.Α.Ν.** Υπάρχει ομοιότητα με τη ΣΣΑΣ καθώς παρέχεται φοίτηση εκτός Σχολής σε Τμήμα Νοσηλευτικής. Επισκέπτεται ψυχολόγος κατά τακτά χρονικά διαστήματα τη Σχολή και αν χρειαστεί παραπέμπονται μαθητές στο 414 ΣΝΕΝ.

-Οι επί πτυχίω μαθητές, μία ιδιαιτερότητα της ΣΣΑΣ.

Στην παρούσα φάση φοιτά στη Σχολή αριθμός επί πτυχίω μαθητών, για τους οποίους η ύπαρξη Συμβουλευτικής Υπηρεσίας ίσως είναι μία διέξοδος, καθώς η ενδεχόμενη παραπομπή τους στην Ψυχιατρική Κλινική τους οδηγεί σε μία αμυντική στάση (φόβος διαγραφής από τη Σχολή, λόγω ψυχιατρικού νοσήματος). Το ποσοστό των επί πτυχίω μαθητών, μίας ιδιαιτερότητας της ΣΣΑΣ σε σχέση με τα ΑΣΕΙ, κυμαίνεται στο 5 - 6% του συνόλου των μαθητών. Κρίνεται πως σε αυτούς τους μαθητές που διακυβεύεται η παραμονή τους στη Σχολή και στο στράτευμα, τα οφέλη από μία συμβουλευτική παρέμβαση εστιασμένη στην προσπάθεια για τη λήψη του πτυχίου τους θα είναι ιδιαίτερης βαρύτητας.

Συμπεράσματα

- ❖ Μεγάλο μέρος των μαθητών, ασχέτως λόγων επιλογής της ΣΣΑΣ και ανεξαρτήτως έτους φοίτησης στη Σχολή, παραδέχεται τη μεταβολή της ψυχολογίας του μετά την είσοδό του στη Σχολή. Συμπερασματικά από την έρευνα προέκυψε η ανάγκη λειτουργίας Συμβουλευτικής Υπηρεσίας.
- ❖ Η Συμβουλευτική Υπηρεσία αφορά μαθητές που δεν καταλήγουν με το υπάρχον σύστημα να εξετάζονται στην Ψυχιατρική Κλινική του 424 Γ.Σ.Ν.Ε..
- ❖ Θα είναι ευκολότερο για τους μαθητές να επισκεφθούν μια τέτοια υπηρεσία η οποία θα είναι προσβάσιμη και διαθέσιμη εντός της ΣΣΑΣ, όπως γίνεται στα αντίστοιχα κέντρα των Πανεπιστημίων ή στη ΣΣΕ.
- ❖ Μεγάλη βοήθεια θα προσέφερε η συμβουλευτική στους επί πτυχίω μαθητές της ΣΣΑΣ.

Πηγές- Βιβλιογραφία:

- Αρχείο Ιατρείου ΣΣΑΣ.
- Αρχείο Ψυχιατρικής Κλινικής 424 ΓΣΝΕ.
- <http://web.cc.uoa.gr/skf/greekskf.html>
- <http://spc.web.auth.gr>
- [http://www.fa3.gr/nomothesia/2/nomoth education/40-AEI-Nomos Plaisio Sxedio.html](http://www.fa3.gr/nomothesia/2/nomoth%20education/40-AEI-Nomos%20Plaisio%20Sxedio.html)